

serbest
kursü 5

serbest kursü

Dr. Mehmet ZİLELİ

ÜNİVERSİTEDE OLMAK veya OLMAMAK

2011 temmuz ayında üniversiteden ayrıldım. Bu kararım birçok kişi tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Akademik yaşama erken veda etmek pek olağan birşey değildir. Hele kursü başkanlığı da yapan bir kişinin bu konumda ve bu yaşta üniversiteyi terk etmesi beklenmez, ayrılmalar hemen daima 67 yaş sınırında olur.

Ancak mevcut akademik kadro ve yasalarla Üniversitede birşey yapamamak benim ayrılmamın ana nedeni idi. Bana kalırsa bir tıp fakültesinin üç çeşit görevinin olduğunu herkes unutmamıştı. Bu görevler sırasıyla; (1) eğitim, (2) araştırma, (3) sağlık hizmeti olarak sıralanmalıydı. Zaten kurumun adında “anabilim dalı” vardı. Yani burada bilim üretiliyor olmalıydı. Oysa böyle değildi. Tüm akademik kadro “sağlık hizmeti” üretmek dışında birşeyle meşgul olmak istemiyordu. “Bilimsel araştırma” için zaten bahane hazırды: kaynak yetersizliği. Araştırmaların masraflarını karşılayacak para ve olanaklar kıtı. Araştırma ya asistan tezleri sırasında, ya da doçentlik hazırlığında yapılır, daha sonra hiçbir şeye dokunulmazdı. Profesörlük dosyası için hiç yayını olmadığını hatırlayan ve alelacele birkaç yerli yayın kotaran öğretim üyeleri hatırlıyorum. Ancak “eğitim” için bahane ne idi? Zaten “beyin ve sinir cerrahisi” anabilim dalı öğretim üyelerinin tıp fakültesi öğrencilerine çok az ders yükü vardı. Stajyer öğrenciler “güya” nöroloji ile ortak olan bir staj için 1 haftalığına -5 gün- beyin ve sinir cerrahisi kliniğine gelirler, bütün gün ders dinleyip giderlerdi. Her öğretim üyesinin ders yükü ayda 2 saat idi. Daha alt sınıflara yılda 2-4 saat ders veren bazı öğretim üyeleri de vardı.

Asistanlara verilecek eğitime ne demeli? Bu konuda bir çaba göstermenin zulüm olduğunu düşünenler çoğunlukta idi. Asistanı sadece angaryayı ve sıkıcı işleri halleden bir yardımcı güç olarak görmek genel kanaatti. Asistanlara seminer vermek, tez yaptırmak, mikrocerrahi kursu açmak, bir program direktörü yaratarak “eğitimde yeterlik” başvurusunda bulunmak asla desteklenmedi. Asistan kendisi öğrenmeli

idi. Ameliyat sırasında konuşmaktan, hatta sorulara yanıt vermektense hoşlanmayanlar vardı. Ben mikrocerrahiye alışınlar diye lomber diskektomide daima mikroskopi kullanmalarını öğütlerken, bir başka ekip mikroskopi kullanmalarını men edebiliyordu. Asistan ameliyatta sadece cilt kapatır, nöbet tutar, hastaların filmlerini radyolojiden getirir, pansumanları yapar, poliklinik yapar, soru sormaz, hiçbirşeye “hayır” demezdi.

Uluslararası ilişkilerim nedeniyle yanıma gelen ve spinal cerrahi eğitimi almak isteyen yabancı “fellow” lara kötü davranan arkadaşlarımız bile oldu. Onların ameliyatlarını izlemelerini istemediler, sorularına yanıt vermediler.

Koşulları değiştirmenin ve daha üretken olmanın mümkün olmadığını gördüğümde üniversiteden ayrıldım. Zaten kısa süre sonra (Eylül 2011’de) tam gün yasası ile ilgili özelde çalışan öğretim üyelerine kısıtlamalar getiren daha sıkıntılı bir dönem başladı. Asistan eğitimi iyice aksadı, hatta durdu. Özelde de çalıştığı için üniversitede hasta bakamayan ve ameliyata giremeyen öğretim üyeleri odalarında oturup kahve içmek ve internette “surf” yapmakla meşgul oldular. Yasanın önerdiği gibi öğrencilerle ve araştırma ile iştigal etmediler.

Genel bir deyiş vardır: *“bir soruna çözüm önermiyorsan, sorunun bir parçası da sensin”* diye. Bu görüşe katılıyorum. Çözüm önerileri neler olabilir: (1) Tıp fakültelerinde akademisyenler –özelde çalışın çalışmasın- daima geçici kadrolarda olurlar. Araştırma ve eğitime katkıları yetersiz olanlar bu görevden uzaklaştırılırlar. Ayrıca normal memur yasaları bu akademik kadrolarda uygulanmaz. (2) Norm kadro denilen şey gerçekten uygulanır. 10 profesör, 1 doçent, 2 uzman olmaz. (3) Ayrıca asistan sayısı için de kısıtlılıklar getirilir ve “yeterlik” şartları aranır. Bir yılda yapılan 300 ameliyat için 1 asistan gibi. Yılda 1500 ameliyat yapılan bir yerde maksimum 5 asistan. Eğitim programı olmayan veya uygulamayan yerin asistanları elinden alınır. Angaryalar için pratisyen

hekimler kullanılır. (4) Araştırma projesi yürütmeyen, laboratuvarı olmayan öğretim üyesi tıp fakültesinde durmaz. (5) Doktora yapmayan gençler tıp fakültesi akademik kadroları için yarışamazlar.

Tabii benim kişisel olarak şu anda ne yaptığımı soranlarınız olabilir. Özellikle asistan eğitimine katkım olamadığı için üzgünüm. Hâlâ spinal cerrahi eğitimi için yurt içi ve yurt dışından gelen uzmanlara yardımcı olmaya, spinal cerrahinin tuzak ve inceliklerini öğretmeye çalışıyorum. Daha çok ortadoğu ülkelerinden gelen “fellow” lar 1-3 ay yanımda kalıyorlar. Özelde çalışmak ve ameliyat yapmak dışında bazı uluslararası derneklerdeki görevlerimi sürdürüyor ve toplantılar, kurslar düzenliyorum. 16-19 Mayıs'ta Çeşme'de yapılacak “2. Ortadoğu Omurga Kongresi”, 2014'te İstanbul'da yapılacak –henüz tarihi belli değil- “APCSS, Asia-Pacific

Cervical Spine Society” kongresi bunlar arasında sayılabilir. Bildiğiniz gibi geçen yıl ACNS (Asian Society of Neurological Surgeons) in 9. kongresini İstanbul'da yaptık.

Ayrıca yurt dışında -daha çok Asya ve Orta Doğu ülkelerinde- çeşitli toplantılara davetli konuşmacı olarak gidiyorum. Sevgili Fahir Özer ile birlikte yazdığımız kitabın yeni basımı için hazırlıklarımız sürüyor.

Yani üniversiteden ayrılmakla akademik aktiviterimi tamamen bırakmış değilim. Ancak yine de bunun bir yavaşlama olduğunu, asistan eğitimi ve araştırma yapamadığımı belirtmem gerekir. Umarım gelecekte üniversiteler bu eleştirilerime ve çözüm önerilerime uygun değişimlere giderler ve “sağlık hizmeti” vermek dışında birşey düşünmeyen tıp fakültesi öğretim üyelerinden kurtulurlar, benim gibi aktif akademisyenleri kaybetmezler.